

O CHYTRÉM OSLOVI

Oslů – těch čtyřnohých – u nás už uvidíme málo. Nejspíš jen v ZOO. Ale jsou země, kde osel patří stále i mezi dopravní prostředky. Nevěříte? Tak se podívejme třeba od nás na jih, do Řecka. Je to krásná země, obklopená mořem a spoustou ostrovů. Na jednom z nich žil starý pán Stavros. Od moře hned stoupají do nitra ostrova hory a kousek pod nimi bydlel. Měl ovocnou zahradu a obdělával i pole, kde pěstoval zeleninu. Rajčata, papriky, okurky, v sadu dozrávaly meruňky, později třeba fíky a olivy. Vždycky v sobotu vozil svou úrodu dolů, do městečka u moře, kde se konal trh. Tam prodával, co dovezl, aby měl na živobytí. A jak to své zboží dovážel? No měl přece svého osla Bipa! Toho zapřáhl do malého vozíku a jeli. Někdy, bylo-li úrody míň, mu dal na hřbet jen dva velké koše. Osel, ač se to nezdá, má sílu a vytrvalost. Klidně si na něho mohl i sednout jako na koně. Ale Stavros šel pěkně vedle osla. Vydali se úzkou cestičkou, která

se stále svažovala dolů, do údolí k městečku u moře. Pak zvolili obvyklou zkratku. Bylo to mnohem blíž, ale cesta vedla přes hlubokou strž, po malém, starém dřevěném můstku. Tudy se dalo přijít na trh o dobrou půlhodinku dřív.

Když spolu došli až k mostku, Bipo se najednou zastavil a nechtěl dál. Jen několikrát zahýkal to svoje „íííááá“. Stavros ho pobízel po dobrém i po zlém, dokonce i proutkem, ale osel stál a nehnul se z místa. Tak je dohonil jejich známý, skoro soused, také pěstitel, který tlačil káru naloženou zeleninou a ovocem. Jmenoval se Moras. Hodně řeckých jmen končí na s, víte? Nejdříve pozdravil: „Kalimera.“ To je řecky „dobrý den“. A hned se začal smát: „Koukám, Stavrosi, že ti ta tvoje oslokára dosloužila, co? Asi jí došel benzin!“ „Však si Bipo dá říct, neboj se. Třeba si potřebuje jen odpočinout.“ „Tak si odpočívajte. Já jedu. Budu na trhu dřív a přeberu ti zákazníky,“ smál se Moras.

Dotlačil svou káru na můstek. Ten se najednou začal prohýbat, pak v prostředku praskat a naklánět se do strže. Moras pustil kárku a snažil se vrátit na pevnou zem. Obě rozlomené půlky mostku se rychle skláněly hloub a hloub do propasti. Z posledních sil se nešťastník něčeho chytil, takže visel nad ní. Vylézt

nemohl, a tak jen zoufale volal: „Pomoc! Pomoc, Stavrosi!“ Ten křikl: „Vydrž, kamaráde. Nepouštěj se!“ A utíkal pro lano, které vždy s sebou vozil. Uvázal ho oslovi na ohlávku a druhý konec hodil Morasovi. „Chyť se ho pevně! Vytáhneme tě.“ Promluvil na osla: „Teď ukaž, jakou máš sílu. Ale musíš jít dozadu, couvat, víš?“ A světe div se, Bipo poslušně, postrkávaný i Stavrosem, pomalu couval zpět a vytáhl na laně Morase. Ten měl sice pěknou bouli a nějaké odřeniny, ale jinak byl v pořádku. Jeho vozík s úrodou ovšem zmizel dole ve strži. Hned děkoval: „Kamarádi, Stavrosi i ty, Bipo, zachránili jste mi život.“ „No, no. Však ty bys to pro mě udělal taky. Horší je, že tvoje úroda i s vozíkem je bůhví kde.“ „To nevadí. A do městečka s vámi stejně jdu. Pomůžu ti prodávat. A pak půjdeme spolu do pěkné taverny (tak se říká řeckým hospůdkám) na víno a zapijeme to. Platím já! A nejmíc připíjet na zdraví budeme Bipovi. Vždyť zachránil život i tobě!“ „Jak to myslíš?“ divil se kamarád. „Nechtěl přece vjet na můstek. Možná dopředu cítil, že byste spadli

oba dolů!“ „To mě nenapadlo. To mám chytrého osla, vid?“ „A já mu zítra donesu koš dobrot, které mají osli nejradši,“ řekl Moras. A pak oba přátelé pokračovali v cestě společně. Tou delší, ale zato bezpečnou cestou. A za nimi chytrý osel Bipo...

K o n e c

Pamatuješ si, dědo, že když jsme byly hodně malé, tak jsi nám vyprávěl o kuřátku Pipi? Aby ne, však jste to chtěly opakovat pořád dokola. Jenže nevím, jestli se nám to sem zrovna hodí. A proč ne? řekla Sára. I na slepice a kuřátka si lidé vymysleli různá úsloví nebo přirovnání. Třeba: **chodí spát se slepicemi**. To znamená, že někdo chodí do postele opravdu brzy. Nebo, řekla Sára, že někdo něco hned **vyslepičí**, totiž prozradí i nějaké domluvené tajemství. Také se říká: **sedíte tu jako slepice na hřadu**. Jenže to je všechno o slepicích. Ale co víte o kuřatech? Chvilí bylo ticho. A pak jsem si vzpomněla: **ani kuře zadarmo nehrabe!** Výborně, řekl na to děda. Ale co to znamená? Ozvala se Sára: řekla bych, že když chceme něčeho dosáhnout, musíme na tom zapracovat, zkrátka, že nic není zadarmo. Jenže pořád to jaksi nemíří k naší pohádce. Asi si budeme muset nové rčení vymyslet, aby se nám hodilo k příběhu. Co třeba **toulavý jako kuře?** Klidně, proč ne. Tak už vyprávěj, řekly jsme obě. Dobře, tahle vyprávěnka je tedy...

O ZATOULANÉM KUŘETI

V jednom venkovském stavení, ke kterému patřily i stáje, velký dvůr a zahrada, chovali majitelé plno zvířat. Koně, krávy, kozy, králíky a samozřejmě také kohouta a slepice. Hospodáři se o všechna zvířata starali a ta se tu měla moc dobře. Jedna slepice právě seděla na vajíčkách. Snad víte proč – zahřívala je, aby se z nich vylíhla kuřátka. Povedlo se to. Z vajíček se vyklubalo pět maličkých kuřátek. Brzy se měla ta drobotina k světu, i když je maminka kvočna nepouštěla z dohledu. Kuřátka se naučila zobat potravu, ale od maminky se moc nevzdalovala. Vlastně i tatínek kohout na ně dohlížel. Ovšem jedno kuře – jmenovalo se Pipi – bylo odvážnější a nejzvědavější. Šmejdilo po celém dvoře a často se dívalo za plot, do krajiny. Tam to musí být asi krásné, myslelo si. A jednou uvidělo, že v plotě je malá

škvíra. Neváhalo ani chvíli a protáhlo se ven. Pipi se ocitlo na veliké zelené louce plné květů. To se ví, že se mu tam líbilo. Podívám se támhle k tomu stromu a zase se vrátím, slibovalo si. Došlo ke stromu, kde na nejnižší větvi sedělo několik malých vrabčáků. „Ahoj, kamarádi,“ řeklo Pipi způsobně. „Já jsem malé kuře a rádo bych si s vámi hrálo!“ „Proč ne?“ řekl jeden vrabčáček. „Právě se chystáme letět na druhý konec louky k tomu velikému stromu. Tak polet s námi.“ „Jejda, to já nemůžu. My kuřata neumíme létat!“ řeklo Pipi. „To se nedá nic dělat. Tak si najdi jiné kamarády.“ A hejno malých vrabčáků odletělo.

To budu muset jít ještě o kousíček dál, pomyslelo si kuře. Ale jen k tomu rybníčku, pak se vrátím domů. Pipi došlo k rybníčku a na břehu uvidělo malá káčata. „Ahoj, kamarádi,“ zavolalo. „Nemohlo bych si s vámi chvíli hrát?“ „To víš, že ano,“ řeklo jedno z káčat. „Právě se chystáme doplavat na druhý břeh. Uvidíme, kdo bude první. Tak poplav s námi!“ „Jejda, to já nemůžu. My kuřata neumíme plavat.“ „Tak to se nedá nic dělat. Zkus si najít jiné kamarády.“ A káčata naskákala do rybníka...

Budu muset ještě o kousek dál. Ale jen támhle k tomu lesíku. A pak se hned vrátím domů, říkalo si Pipi v duchu a vůbec si nevšimlo, že sluníčko se pomalu sklání k obzoru. Také už ho trochu bolely nožky. Ale to víte, když si tohle kuře něco usmyslilo, tak to chtělo dokázat. Došlo k lesíku a uvidělo tam pět malých zajíčků. Tady určitě pořídím, pomyslelo si. A nahlas pozdravilo: „Ahoj, kamarádi. Já jsem kuře Pipi. Mohlo bych si s vámi chvíli hrát?“ „To víš, že ano,“ řekl jeden zajíček, který by se klidně mohl jmenovat Ušáček, kvůli svým dlouhým ouškům. „Zrovna se chystáme závodit, kdo bude první na druhém konci toho dlouhého pole.“ „Jejda, to já bych vám nestačilo. Vy máte čtyři nohy a my kuřata jen dvě.“ „Tak škoda,“ řekl Ušáček a pak zavolal,

„připravit ke startu, pozor, teď!“ Zajíčci pelášili přes pole pryč.

Mám to ale smůlu, řeklo si Pipi. Raději už půjdu rychle domů. Jenže kudy? Zdálo se, že to najednou naše zatoulané kuřátko neví. Nožky ho bolely a ještě k tomu si všimlo, že sluníčko asi brzy zapadne. Už už by se rozplakalo, když z velké dálky uslyšelo:

*Kykyryký, kykyryký,
rykyky, kyryky, kyrykyký!*

To byl hlas tatínka kohouta! Kvočna totiž spočítala, že jí jedno kuřátko chybí, a tak se dal kohout do volání. Ve slepičí řeči to znamenalo:

*Kykyryký,
kdepak jsi kuřátko mé, Pipi?
Už brzy bude černá noc.
Můj hlas ti přichází na pomoc!*

Kuřátko si oddechlo. Sebralo poslední síly a vydalo se směrem, odkud slyšelo kohoutův hlas. Sluníčko už zapadlo, stíny se prodlužovaly. Ale přece jen hlasitěji bylo slyšet kohouta:

*Kykyryký, kykyryký,
pospěš si, kuřátko mé, Pipi.
Za chvílku bude černá noc.
Můj hlas ti přichází na pomoc!*

Nožky už moc bolely, ale Pipi klopýtalo dál za hlasem tatínka kohouta. Konečně uvidělo známý plot a ještě jednou uslyšelo už zblízka:

*Kykyryký, kykyryký,
utíkej domů – a hned – Pipi!
Hvězdy už svítí, už máme noc,
Můj hlas ti snad přišel na pomoc!*

Pipi proklouzlo škvírou v plotě a bylo konečně doma. Maminka kvočna se moc zlobila. Však lidské maminky se taky zlobí, když se děti někdy zatoulají. Ale protože slepičky s kuřaty touhle dobou už dávno spí, rychle zmizely všichni v kurníku. Pod křídly kvočny kuřátko hned usnula. Nejrychleji Pipi, jak bylo unavené. Ale spalo neklidně. Asi se mu zdálo o jeho zatoulaném dobrodružství...

K o n e c

*Tak tahle vyprávěnka je už opravdu pro menší děti... Věděly byste, co se říká o nějakých dalších opeřencích? Vzpomněla jsem si, že třeba **vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá**. Ale co to znamená, vlastně moc nevím. Že někdo vyhledává společnost lidí, kteří se mu podobají, kteří někdy mají stejně špatné vlastnosti, víte? řekl děda. Já znám úsloví **lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše**. To znamená, že lepší je mít něco jistého než doufat, že se něco nejistého podaří. Pak se také říká, že **o tom si cvrlikají i vrabci na střeše**. To je jasné, rychle jsem vyhrkla, abych se také dostala ke slovu. Znamená to, že nějaké tajemství už dávno kdekdo ví. Správně, pochválil mě děda. A jestlipak znáte úsloví **krade jako straka**? Určitě se jednomu z našich nejhezčích, nejbarvenějších ptáků trochu křivdí. Straka už není tak plachá jako dřív. Staví si hnízda i na stromech v blízkosti lidí. A není to žádná zlodějka. Jen se jí líbí třpytivé věci, které najde, a pak si je odnáší do svého hnízda. A já vám povím příhodu, kdy straka napravila jednu zlodějinu. Je o tom, ...*